

W ŚWIAT
Z KLASĄ

Język polski

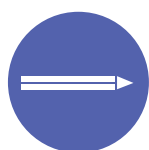
EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH JĘZYKA POLSKIEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ

12

SCENARIUSZ

„Przeżycie normalnego dnia staje się czymś wyjątkowo dziwnym dla człowieka” (Elsi Adajew). Dyskutujemy o migrantach i migrantkach w kontekście noweli *Latarnik* Henryka Sienkiewicza

SYLWIA
MIĘDZYPRODZKA

KLASA VII–VIII

45 MINUT

Zajęcia poruszają zagadnienie migracji na podstawie noweli *Latarnik* Henryka Sienkiewicza. Młodzież podejmuje dyskusję o przyczynach tego zjawiska oraz docieka, jaki wkład mogą wnieść przybysze i przybyszki z innych krajów do rozwoju lokalnych społeczności. Uczniowie i uczennice poddają autorefleksji swoje przekonania w zestawieniu z wypowiedziami znanych osób na temat migracji i uchodźstwa.

Pytanie kluczowe

Kim są współcześni „latarnicy”?

Cele zajęć:

- podasz najważniejsze przyczyny współczesnych migracji
- zaproponujesz interpretację noweli *Latarnik* Henryka Sienkiewicza we współczesnym kontekście
- rozważysz, jakie korzyści mogą płynąć z koegzystencji z migrantami i migrantkami

Związek z podstawą programową:

I: 1.7, 1.9, 1.11, III: 1.4, 1.7

Zagadnienia:

migracje, pokój i konflikty na świecie, władza polityczna, demokracja i prawa człowieka

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- 10 Mniej nierówności
- 16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

Metody:

burza pomysłów, praca z filmem, praca z tekstem

Formy pracy:

praca indywidualna, praca w parach, praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

film *Wywiad z LahouDEM CEO* z 2016 roku (fragmenty, łącznie 7:10), 2 duże arkusze papieru, kartki formatu A4 – po 1 na grupę, załącznik

Wprowadzenie

2 minuty

Przypomnijcie krótko najważniejsze informacje o Skawińskim. Kim był? Jakie były jego losy?

7 minut

Praca właściwa

Zapytaj uczniów i uczennice, kim ich zdaniem są „współcześni latarnicy”. Następnie poproś młodzież, aby przypomniała, co było powodem tułaczki Skawińskiego po świecie. Poinformuj uczniów i uczennice, że teraz w grupach zastanowią się nad przyczynami migracji w obecnych czasach. By podzielić klasę na grupy, możesz wykorzystać metodę z hasłami, które trzeba będzie do siebie dopasować.

Policz wcześniej osoby w klasie i zastanów się, ile grup utworzysz. Dla każdej z nich przygotuj zbiór różnych słów związanych na przykład z twórczością Henryka Sienkiewicza lub epoką (np. pozytywizm: Henryk Sienkiewicz – „Sachem” – język ezopowy). Zadaniem uczestników i uczestniczek zajęć będzie wylosowanie kartki, a następnie odnalezienie i dołączenie do innych osób, które otrzymały podobne hasła.

Gdy grupy zostaną już utworzone, rozdaj im kartki papieru i poproś uczennice i uczniów, aby wypisali wszystkie, które przyjdą im do głowy, przyczyny tego, że ludzie migrują. Jeśli będą w stanie, mogą dodać także przykłady.

Najczęstsze przyczyny współczesnych migracji to:

- chęć poprawienia warunków życiowych (tzw. przyczyny ekonomiczne, choć często wykraczają one poza korzyści stricte finansowe i są związane z edukacją czy możliwościami rozwoju zawodowego), na przykład migracje Polaków do Wielkiej Brytanii i Irlandii po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej,
- migracja w wyniku konfliktu zbrojnego, prześladowań ze strony władz, zmiany granic politycznych, powstania nowego państwa, na przykład konflikt zbrojny w Syrii,
- wysiedlenia, na przykład wysiedlenia ludności niemieckiej, polskiej, ukraińskiej, białoruskiej czy litewskiej po II wojnie światowej,
- prześladowania na tle religijnym, na przykład prześladowania chrześcijan w Nigerii,
- klęski żywiołowe, na przykład migracje wewnętrzne Nepalczyków po trzęsieniu ziemi w 2015 roku,
- społeczno-osobiste: chęć zmiany otoczenia, środowiska społecznego, poznania innych kultur,
- połączenie rodziny, zawarcie małżeństwa.

4 minuty

Następnie poproś każdą z grup o zaprezentowanie na forum swoich przemyśleń. Wspólne wnioski zapiszcie na dużym arkuszu papieru i powieście go w widocznym miejscu w klasie.

Warto przy okazji zaznaczyć, że migracje nie są nowym zjawiskiem. Ludzie od zarania dziejów przymierzali się w poszukiwaniu lepszych warunków do życia (w ten sposób powstały niektóre języki). Zdarzają się okresy, gdy są one nasilone, na przykład z powodu konfliktów zbrojnych, jednak ludzie migrowali w każdych czasach.

W historii Polski także można wskazać momenty, gdy były one wzmożone, i to z różnych przyczyn, na przykład Wielka Emigracja, przesiedlenia podczas II wojny światowej i później, przymusowa emigracja obywateli polskich żydowskiego pochodzenia w latach 60. XX wieku, migracje po roku 2004.

2 minuty

Zastanówcie się i krótko wyjaśnijcie, jakie są różnice pomiędzy pojęciami „migracja” a „uchodźstwo”.

Kim jest uchodźca? Zgodnie z Konwencją genewską z 1951 roku uchodźca jest to osoba, która „na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa albo która nie ma żadnego obywatelstwa i znajdując się na skutek podobnych zdarzeń poza państwem swojego dawnego stałego zamieszkania, nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa”. Wspomniana konwencja dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w Genewie w 1951 roku, stanowi najważniejszy dokument międzynarodowy gwarantujący uchodźcom ochronę prawną. Polska również podpisała tę konwencję, zobowiązując się tym samym do udzielania pomocy uchodźcom i ich ochrony, w tym zapewniania im schronienia. Przypadek każdej osoby ubiega-

jącej się o status uchodźcy rozpatruje się indywidualnie, sprawdzając, jak wygląda sytuacja w kraju pochodzenia danej osoby i z jakiego powodu grożą jej prześladowania lub zagrożenie życia. Takiej osobie nie można odmówić wsparcia. Zdarza się, że także z tzw. krajów bezpiecznych, w których nie toczą się w danym momencie konflikty zbrojne, przyjeżdżają osoby, które z innych przesłanek (powodów) mają prawo do statusu uchodźcy.

Kim jest migrant (ekonomiczny)? Migrant lub migrantka to osoba przyjeżdżająca do kraju innego niż jej kraj pochodzenia, której motywacje mogą być różne – może na przykład szukać lepszej pracy, dostępu do edukacji, służby zdrowia czy opieki społecznej. Stosuje się również pojęcie „migrant ekonomiczny”, oznaczające osobę, która migruje w celu poprawy warunków życia i statusu ekonomicznego. Migrantami ekonomicznymi są dziś na przykład Polacy w Wielkiej Brytanii czy Irlandii. Pojęcie to niesłusznie pojawia się w opozycji do pojęcia „uchodźcy” w celu podkreślenia faktu, że uchodźcom należy się ochrona międzynarodowa z określonych przesłanek, a migrantom ekonomicznym, jeśli nie jest zagrożone ich życie, nie należy zezwalać na osiedlenie się. Takie rozróżnianie budzi jednak poważny dylemat moralny: kto może lub powinien decydować o tym, kto i gdzie na świecie może się przemieszczać? Czy ktokolwiek z nas ma prawo oceniać decyzje tych ludzi i czy sami chcielibyśmy, aby ktoś oceniał, czy mamy prawo emigrować do innego państwa? Dlatego też odchodzi się od stosowania pojęcia „migrant ekonomiczny” oraz stawiania uchodźców i migrantów w opozycji. Każdy przypadek jest indywidualny i na podstawie pojedynczych sytuacji nie powinno dokonywać się generalizacji.

Źródło: Materiał pomocniczy nr 1 (Grupa nr 2: Uporządkowanie pojęć. Kim jest uchodźca?), w: Scenariusz bazowy stworzony w ramach projektu „Rozmawiajmy o uchodźcach”: Rozmowa o uchodźcach w Polsce. Scenariusz dwóch lekcji, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, s. 14.

1 minuta

Przypomnij temat lekcji i wyjaśnij, kim jest autor przytoczonych w nim słów oraz skąd pochodzi cytat.

Elsi Adajew to Polak i Czechen, który otrzymał obywatelstwo polskie w 2016 roku. Jako dziecko uciekł wraz z rodziną z Groznego, gdy w Czechenii rozpoczęła się wojna. Obecnie jest Prezesem Fundacji Sintar im. Issy Adajewa działającej na rzecz edukacji oraz integracji polsko-czecheńskiej. Prowadzi swój kanał na portalu YouTube.

Cytat przytoczony w temacie pochodzi z wywiadu z 2016 roku, w którym Elsi Adajew opowiada o swoich uchodźczych doświadczeniach i pobycie w Polsce. Podkreśla w nim, że dla osoby, która musi uciekać przed konfliktem wojennym, przeżycie normalnego – bez ciągłego zagrożenia – dnia, staje się czymś niezwykłym.

Źródło: film Wywiad z Elsim nagrany w ramach projektu „Rozmawiajmy o uchodźcach”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <http://bit.ly/FilmElsi>.

5 minut

Poproś młodzież, aby przez chwilę wyobraziła sobie, że każda osoba w klasie nagle staje się migrantem lub migrantką czy też uchodźcą lub uchodźczynią. Później w parach mogą zastanowić się, z jakimi trudnościami mierzyliby się w nowym miejscu.

8 minut

Zaproś uczniów i uczennice do obejrzenia fragmentów wywiadu z Lahoudem Toumą (CEO 2016) – Syryjczykiem, który od kilku lat mieszka w Polsce (<http://bit.ly/FilmLahoud>).

Jeśli będziecie mieć okazję i możliwość, warto obejrzeć cały wywiad. Tutaj jednak proponujemy następujące fragmenty filmu: 0:00–6:30 oraz 14:00–15:45.

6 minut

Na podstawie filmu oraz własnych przemyśleń i doświadczeń zastanówcie się wspólnie, jakie korzyści płyną z pojawienia się w danym kraju przybyszów i przybyszek z innych krajów. Swoje propozycje wypiszcie na arkuszu papieru, a następnie powieście go w widocznym miejscu w klasie.

Warto w tym momencie wrócić do postaci Skawińskiego, który także był uchodźcą. W każdym miejscu, w którym się osiedlał, choć nie sprzyjało mu szczęście, próbował zintegrować się z lokalną społecznością, wnosząc coś od siebie.

W wywiadzie z Lahoudem Toumą także pojawiają się takie wątki – uchodźcy i uchodźczynie są często wykształconymi ludźmi, którzy chcieliby się dzielić swoją wiedzą oraz doświadczeniem, jeśli tylko zostaną im stworzone do tego odpowiednie warunki.

Podsumowanie

10 minut

Przygotuj wcześniej karteczki z wypowiedziami znanych osób – przywódców duchowych, naukowców, artystów, dziennikarzy na temat emigracji i uchodźstwa (załącznik nr 1). Rozdaj cytaty chętnym – liczbę, jaką wykorzystasz, możesz uzależnić od ilości dostępnego czasu (cytatów jest 15). Młodzież odczytuje po kolei cytaty, a pozostali każdorazowo ustawiają się na linii spektrum: *zgadzam się – nie zgadzam się*, próbując ustosunkować się do usłyszonej przed chwilą wypowiedzi.

Jeżeli zauważysz, że temat uchodźstwa i migracji zainteresował Twoich uczniów i uczennice, zachęcamy do zapoznania się z publikacją „Punkty widzenia. Klub dobrej rozmowy. Przewodnik dla młodzieży” powstałej w ramach projektu „Rozmawiamy o uchodźcach” Centrum Edukacji Obywatelskiej (<http://bit.ly/KlubDobrejRozmowy>), pokazującej, jak prowadzić rozmowy na te tematy w szkole, niezależnie od poglądów i w przestrzeni pełnej szacunku.

Praca domowa

Zaproponuj młodzieży, aby zastanowiła się, czy w jej miejscu zamieszkania są osoby z doświadczeniem migracyjnym lub uchodźczym, z jakich powodów osiedliły się w Polsce i w jaki sposób można im pomóc.

Źródła:

- K. Białek, *Migracje na świecie*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <http://bit.ly/MigracjeNaSwiecie>.
- Film *Wywiad z Elsim*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <http://bit.ly/FilmElsi>.
- Film *Wywiad z LahouDEM*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <http://bit.ly/FilmLahoud>.
- Zestaw plansz do wydrukowania w formacie A4 zawierający podstawowe informacje na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018, <https://globalna.ceo.org.pl/cele-zrownowazonego-rozwoju>.
- Platforma społeczna ONZ, *Cele Zrównoważonego Rozwoju*, <http://www.un.org.pl>.
- Portal Uchodźcy.info, <http://uchodzcy.info/infos/pojecia-i-definicje>.
- Scenariusz bazowy stworzony w ramach projektu „Rozmawiamy o uchodźcach”: *Rozmowa o uchodźcach w Polsce. Scenariusz dwóch lekcji*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy>.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Cytaty na temat migracji i uchodźstwa

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Cytaty na temat migracji i uchodźstwa

---

Nasz świat stoi w obliczu kryzysu uchodźców na skalę niespotykaną od II wojny światowej. To stawia przed nami wielkie wyzwania i wiele trudnych decyzji. Także na tym kontynencie tysiące osób zmuszonych jest wyruszyć na północ w poszukiwaniu lepszego życia dla siebie i swoich bliskich, w poszukiwaniu większych możliwości. Czyż nie tego pragniemy dla naszych dzieci? Nie możemy być zaskoczeni ich liczbą, ale raczej musimy ich postrzegać jako osoby, widząc ich twarze i słuchając ich opowieści, starając się zareagować najlepiej, jak możemy, na ich sytuację. Reagować w sposób, który jest zawsze humanistyczny, sprawiedliwy i braterski. Musimy unikać powszechnej pokusy: odrzucenia tego, co uciążliwe. Pamiętajmy o złotej zasadzie: „Wszystko, co będziecie chcieli, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie!” (Mt 7,12). Reguła ta wskazuje nam wyraźny kierunek. Traktujmy ich z tą samą miłością i współczuciem, z jakim sami chcemy być traktowani.

Papież Franciszek

Źródło: T. Halik, *Imigranci i my. Dekalog ks. Halika*, przeł. Tomasz Dostatni OP, 14 listopada 2015, <http://wyborcza.pl/magazyn/1,124059,19182098,imigranci-i-my-dekalog-ks-halika.html?disableRedirects=true>.

Chyba nigdy wcześniej współzależność między zdarzeniami z nieodległej przeszłości, w które uwikłani byliśmy także my, nie była tak widoczna, jak w 2015 roku. Polska brała udział w wojnach w Afganistanie i Iraku, a właśnie te wojny wpłynęły na implozję obu państw – ergo wielką falę migracji. Firmy z polskim kapitałem brały udział w bezwzględnej eksploatacji siły roboczej w krajach Południa (kto jeszcze pamięta tragedię w Bangladeszu sprzed dwóch lat?) – a wśród masy uchodźców są tysiące Bengalczyków uciekających przed półniewolniczym wyzyskiem.

Artur Domosławski (polski teatrolog, dziennikarz, pisarz, reportażysta)

Źródło: A. Domosławski, K. Puto, M. Mandelt i inni, *Najważniejsze wydarzenie 2015?* [Domosławski, Puto, Mandelt i inni], 31 grudnia 2015, <http://krytykapolityczna.pl/kraj/najwazniejsze-wydarzenie-2015-domoslawski-puto-mandelt-i-inni>.

Jeżeli w takim kraju jak Polska, kraju z taką tradycją i po takim ciężkim doświadczeniu historycznym, mówi się „przyjmiemy tylko 2 tysiące uchodźców”, to jest straszne. Dlatego napisałem ten tekst. Z desperacji, bo chciałbym żeby przywódcy mojego kraju powiedzieli: „Tak przyjmujemy ich 100 tysięcy, bo taki jest nasz humanitarny obowiązek”, chciałbym, żebyśmy tu byli wzorem dla świata. Tymczasem bierzemy udział w targu podobnym do tego z czasów wojny, gdy nikt, również moja druga ojczyzna Stany Zjednoczone, nie chciał przyjąć uciekających przed Zagładą Żydów.

Jan Tomasz Gross (polsko-amerykański socjolog i historyk, pisarz)

Źródło: W. Czuchnowski, *Gross: mój tekst był gestem desperacji*, 22 września 2015, <http://wyborcza.pl/1,75398,18868975,gross-moj-tekst-był-gestem-desperacji.html>.

Mur świata nie powstrzyma, ale określi jego postrzeganie: zza muru każdy wygląda na groźnego, nielegalnego imigranta, chyba że pokaże stosowne dokumenty. Ale do ich kontroli i do obrony murów potrzeba policjantów i strażników; ci zaś potrzebują sprzętu i nowych przepisów, które pozwolą im wykonywać swoją robotę. I niebawem okaże się, że budowa muru kosztuje więcej – w przeznaczonych nań środkach i utraconych swobodach – niżby kosztowało zagrożenie, przed którym miał bronić. Tyle że wtedy na jego demontaż może być politycznie za późno.

Dawid Warszawski (wł. Konstanty Julian Gebert, polski psycholog żydowskiego pochodzenia, tłumacz, dziennikarz i nauczyciel akademicki)

Źródło: D. Warszawski, *Prognoza Pogody. Mury rosna, a my gramy w golfa*, 22 lipca 2015, <http://wyborcza.pl/1,75968,18402326,prognoza-pogody-mury-rosna-a-my-gramy-w-golfa.html>.

Na obecny dzień ponad 60 mln osób zmieniło miejsce zamieszkania (w tym jedna trzecia to uchodźcy), czyli o wiele więcej niż kiedykolwiek w ciągu ostatnich 70 lat. To mówi nam coś głęboko niepokojącego o pokoju i bezpieczeństwie na świecie. Biorąc pod uwagę stan świata, czy to nie jest zaskakujące, że część z tych zdesperowanych ludzi, dla których powrót w strony rodzinne nie jest żadną nadzieją, próbuje dostać się ostatecznie do Europy, ryzykując nawet swoje życie? Kryzys uchodźczy może dać pole manewru i fałszywe złudzenie tym, którzy promują politykę strachu. Jeśli dom sąsiada się pali, nie będziecie bezpieczniejsi, zamykając drzwi.

Angelina Jolie (aktorka, reżyserka)

Źródło: Angelina Jolie: *Jeśli dom sąsiada się pali, nie będziecie bezpieczniejsi, zamykając drzwi*, 16 maja 2016, <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiatea,2/angelina-jolie-o-uchodzcach,644304.html>.

Od początku naszej cywilizacji wierzyliśmy, że człowiek uciekający przed wojną zasługuje, by go chronić. Dziś najbogatsi z nas to podważają, wmawiając nam, że uchodźcy to cwaniacy albo terroryści. (...) Ci, którzy mogą pomóc, zatrzymują drzwi przed tymi, którzy szukają bezpieczeństwa. To groźne i moralnie złe.

António Guterres (do 2015 roku wysoki komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców, od 2017 sekretarz generalny ONZ)

Źródło: M. Urzędowska, *Rak naszych czasów*, 25 lipca 2015, <http://wyborcza.pl/1,75968,18423725,rak-naszzych-czasow.html>.

Paradoksalnie w czasie niepewności i braku bezpieczeństwa ekonomicznego nic nie działa tak kojąco jak strach. Dzięki temu, że boimy się obcego, możemy się przestać bać siebie. Inaczej musielibyśmy rzeczywiście zastanowić się nad sensem tego, co słyszymy w radiu. Stąd biorą się opowieści, że każdy imigrant czy uchodźca to islamski fundamentalista, złodziej, oszust albo terrorysta. To bardzo krótkowzroczne, i akurat Polacy powinni to świetnie rozumieć. Nawet nie muszą sięgać daleko do historii, wystarczy, że sobie przypomną, jak bolesne są antyimigranckie uprzedzenia wobec Polaków w Wielkiej Brytanii. A poza tym nikt nie zna dnia ani godziny, kiedy sam zostanie uchodźcą, bo będzie zmuszony do ucieczki.

Draginja Nadaždin (dyrektorka polskiej sekcji Amnesty International)

Źródło: D. Krawczyk, *Nadaždin: Człowiek przeskoczy każdy mur* [wywiad z Draginją Nadaždin], 28 kwietnia 2015, <http://krytykapolityczna.pl/swiat/nadazdin-czlowiek-przeskoczy-kazdy-mur>.

Dziś trzeba ludziom przypominać, że polski naród kiedyś też cierpiał, a dziś ta krzywda dzieje się gdzie indziej. (...) Trzeba w końcu ludziom otworzyć oczy! Ja naprawdę przeżywam bardzo tę falę nienawiści do imigrantów, muzułmanów. Toczyłem niejedną dyskusję na moim fan-page'u, żeby Polacy zaczęli się edukować. Tyle emocji chyba wcześniej nie przeżyłem. Media nie robią nic, żeby to zmienić, uspokoić, wytłumaczyć. Tylko jest hejt cały czas. A dziś to właśnie media edukują ludzi. Trzeba w ludziach pobudzić aspekt moralny, ludzki, humanitarny. Dziś nie ma współczucia, gdy widzimy tonących ludzi. A co się dzieje, na miejscu, w Syrii? Brzydko mówiąc, tam jest „mielonka”. Tam ludzie giną! I gdzie nasze współczucie dla nich?

Mamed Khalidov (polski zawodnik mieszanych sztuk walki pochodzenia czeczeńskiego, dwukrotny międzynarodowy mistrz KSW w wadze półciężkiej)

Źródło: Mamed Chalidow walczy. Z naszym brakiem współczucia, 9 marca 2016, <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Mamed-Chalidow-walczy-Z-naszym-brakiem-wspolczucia,a,50083>.

Ten, kto tak jak wy uciekł ze swojej ziemi z powodu ucisku, wojny, natury zniekształconej przez zanieczyszczenia i pustynnienie czy niesprawiedliwego rozdziału zasobów planety, jest bratem, z którym trzeba dzielić się chlebem, domem, życiem. Wybaczenie zamknięcie i obojętność naszych społeczeństw, które obawiają się zmiany życia i mentalności, jakiej wymaga wasza obecność. Traktowani jak ciężar, problem, koszt, jesteście tymczasem darem.

Papież Franciszek

Źródło: Papież Franciszek przeprosił uchodźców za obojętność i niechęć, z jaką się spotykają, 19 kwietnia 2016, <https://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1609117,Papiez-Franciszek-przeprosil-uchodzcow-za-obojetnosc-i-niechec-z-jaka-sie-spotykaja>.

My należymy do tego narodu, jesteśmy z Polską na dobre i na złe. I dużo możemy dla Polski zrobić! Przychodzą do nas Polacy i mówią: „nas w ogóle nie interesuje islam ani kultura muzułmańska, ale my mamy biznes w Dubaju i proszę nauczyć nas języka i jak się zachowywać, żeby nie stracić tego cennego klienta”. Więc my możemy dużo zrobić, bo my znamy język i kulturę tamtejszych krajów. Ja, poza tym, że jestem stomatologiem, jestem też koordynatorem medycznym w firmie zajmującej się turystyką medyczną. Mamy dużo projektów z Arabii Saudyjskiej, z Dubaju. Widzę, w jakich hotelach oni mieszkają, jakie samochody mają, ile płacą. Zapewniamy dla nich tłumacza, nocleg, jedzenie, zabawę. To są duże pieniądze, które tu zostają! Więc czy my jesteśmy szansą na rozwój?! Oczywiście, my jesteśmy tylko i wyłącznie szansą na rozwój!

Muhammad Attoun (gdański stomatolog palestyńskiego pochodzenia)

Źródło: Mamed Chalidow walczy. Z naszym brakiem współczucia, 9 marca 2016, <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Mamed-Chalidow-walczy-Z-naszym-brakiem-wspolczucia,a,50083>.

Mój tata przyjechał w 1949 roku do Polski. To była duża fala uchodźców, 30 tysięcy Greków wtedy tu przyjechało. Miałam dobre, szczęśliwe dzieciństwo, mimo że wychowywałam się w miejscu, które można nazwać gettem uchodźczym: były to dwie ulice, gdzie mieszkali tylko Grecy i Macedończycy. W tej chwili w Polsce inaczej się mówi o uchodźcach, o ludziach, którzy uciekają przed wojną. W kraju, w którym mój tata znalazł schronienie, gdzie można było żyć, wychowywać się i kształcić, w tym samym kraju teraz odmawia się ludziom prawa do bezpieczeństwa. Wcześniej byłam Polką i Greczynką, a teraz zaczęłam się czuć nie na miejscu w tym kraju, i to jest dla mnie trudne. Co się stało z nami, Europejczykami, że nie widzimy krzywdy, a widzimy liczby?! Nie widzimy tego, ilu ludzi ginie na Morzu Egejskim, na Morzu Śródziemnym, tylko dlatego, że mamy dyrektywę unijną, która uniemożliwia im wsiąść na pokład samolotu. My, podatnicy europejscy, wspieramy mafię w Europie, która przemyca ludzi.

Waja Jabłonowska, pół-Polka, pół-Greczynka

Źródło: Mamed Chalidow walczy. Z naszym brakiem współczucia, 9 marca 2016, <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Mamed-Chalidow-walczy-Z-naszym-brakiem-wspolczucia,a,50083>.

(Moi rówieśnicy odebrali mnie) bardzo dobrze. Zdarzały się jakieś żarty oczywiście. Mam na imię Laith (imię wymawia się „lejs” – przyp. aut.), więc ktoś krzyknął za mną: „Hej, chipsy!”. Ale podchodziłem do tego z dystansem. Niewiele rozumiałem na początku, jak pani zapowiadała kartkówkę, to nie wiedziałem, o co chodzi. Ale kolegom opowiedziałem, dlaczego wyjechałem z Syrii i zrozumieli to. W gimnazjum wszyscy mnie zaakceptowali. A teraz w liceum jest już naprawdę bardzo dobrze. Mam wielu polskich kolegów. Po maturze chciałbym studiować, wykorzystać swoją znajomość języka arabskiego, może stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo albo arabistykę. Teraz jest głośno o uchodźcach. I ja się nie dziwię Polakom, że się boją, że nie chcą problemów. Ale z drugiej strony wiem, co cały czas dzieje się w Syrii. Mam bardzo wielu kolegów, którzy są już tak zmarnowani wojną, potrzebują nowego życia. Nie chodzi o pieniądze. Ich psychika już tego nie wytrzymuje. Po prostu potrzebują opuścić miejsce, gdzie cały czas jest wojna.

Laith Ghandour (osiemnastolatek pochodzący z Syrii, który od pięciu lat mieszka w Lublinie)

Źródło: P. Buczkowski, Uciekł przed wojną z Syrii do Lublina: Spójrzcie na mój kraj z innej perspektywy, 15 lipca 2017, <https://www.dziennikwschodni.pl/magazyn/uciekl-przed-wojna-z-syrii-do-lublina-spojrzcie-na-moj-kraj-z-innej-perspektywy,n,1000202441.html>.

Dla mnie imigranci to żaden problem. Jeżeli w Londynie przebywa ponad milion Polaków, to czymże w porównaniu z tym są liczby, którymi operują europejscy przywódcy? A to, czy obok będzie mieszkał katolik, muzułmanin czy Żyd, w ogóle nie jest dla mnie istotne. Moje nazwisko też nie jest polskie. Któryś z moich przodków tu przyjechał, został przyjęty w Krakowie i nie wyobrażam sobie, żeby nie przyjęć teraz tych, którzy uciekają przed wojną.

Sytuację komplikują sami politycy, którzy boją się elektoratu. Nawet za cenę przegranej w tych wyborach rządzący powinni postąpić odważnie. Otworzyć kraj, a ludziom spokojnie wytłumaczyć, że przyjęcie uchodźców nie oznacza, że oni tu zostaną na zawsze.

Jerzy Stuhr (aktor, reżyser, wykładowca)

Źródło: Przygarnij uchodźcę, uratuj Boga. Wysłuchali: Dorota Karaś, Wojciech Karpieszuk, Monika Waluś, Dorota Wodecka, Piotr Żytnicki, 19 września 2015, <http://wyborcza.pl/magazyn/1,124059,18850896,przygarnij-uchodzce-uratuj-boga.html>.

Sam kiedyś uciekłem do Niemiec. Nikt nie miał z tym problemu. Jedni szli do roboty przy zbieraniu szparagów, truskawek, ziemniaków, inni kradli samochody, ale jeszcze inni, inteligentni, wykształceni, okazali się pożyteczni. Tak samo będzie teraz. Ci ludzie będą chcieli się zintegrować, bo to dla nich szansa. Ja nauczyłem się języka, obyczajów i wykorzystałem możliwości, jakie dało mi państwo niemieckie, w 100 procentach.

Polak czego nie zna, tego nie zje. Ale skoro należymy do wielkiego świata, długo walczyliśmy o otwarte granice i uważamy, że nie jesteśmy zaściankiem, to musimy próbować nowych smaków.

Dariusz „Tiger” Michalczewski (bokser)

Źródło: Przygarnij uchodźcę, uratuj Boga. Wysłuchali: Dorota Karaś, Wojciech Karpieszuk, Monika Waluś, Dorota Wodecka, Piotr Żytnicki, 19 września 2015, <http://wyborcza.pl/magazyn/1,124059,18850896,przygarnij-uchodzce-uratuj-boga.html>.

Mamy okazję pokazać, że nie zapomnieliśmy, co oznacza słowo „solidarność”. Że dla nas też granica z Niemcami zachodnimi była przepustką do wolności. I że pamiętamy, jak świat nam pomagał.

Obecny kryzys nie wynika z tego, że napływają tysiące uchodźców, bo nasz starzejący się kontynent potrzebuje imigrantów. Po prostu kraje Unii długo wzbierały się przed niewygodną dla polityków dyskusją na ten temat i teraz jesteśmy nieprzygotowani. Musimy dopiero odrobić lekcje i opracować mechanizmy przyjęcia. Najszybciej i najsprawniej je stworzymy, kiedy fala rozplynie się w wiele miejsc. Stąd rozsądny wydaje się apel papieża, by to parafie przyjmowały imigrantów. Ja również mogę zatrudnić u siebie uchodźców, zapewnić im schronienie i wszystko, co potrzebne do życia.

Rafał Sonik (rajdowiec, przedsiębiorca, filantrop)

Źródło: Przygarnij uchodźcę, uratuj Boga. Wysłuchali: Dorota Karaś, Wojciech Karpieszuk, Monika Waluś, Dorota Wodecka, Piotr Żytnicki, 19 września 2015, <http://wyborcza.pl/magazyn/1,124059,18850896,przygarnij-uchodzce-uratuj-boga.html>.
